

Publicacions breus del Servei Meteorològic de Catalunya

Servei Meteorològic
de Catalunya

MANUAL D'ESTIL

1

INTERPRETACIÓ DE LES INFORMACIONS METEOROLÒGIQUES

Generalitat de Catalunya
**Departament de Medi Ambient
i Habitatge**

BIBLIOTECA DE CATALUNYA - DADES CIP

Manual d'estil: interpretació de les informacions meteorològiques.

(Publicacions breus del Servei Meteorològic de Catalunya ; 1)

I.Catalunya. Departament de Medi Ambient i Habitatge II. Títol III. Col·lecció:

Publicacions breus del Servei Meteorològic de Catalunya; 1

1. Meteorologia_Terminologia 2. Notícies del temps_Terminologia

3. Català Tècnic

551.5;804.99

© Generalitat de Catalunya
Departament de Medi Ambient i Habitatge
Servei Meteorològic de Catalunya

Segona edició: Juliol 2008

Tiratge: 1.000

Impressió: Valant 2003, S.L.

Autor del text: Servei Meteorològic de Catalunya

Dipòsit legal: B-15352/2004

La necessitat d'oferir a l'usuari una informació meteorològica clara i entenedora ha motivat la redacció d'aquest **manual d'estil**. Cal que el vocabulari emprat en els butlletins meteorològics tingui un significat precís i homogeni per a tothom.

L'ús d'un conjunt tancat de termes i expressions ben definides permet l'elaboració d'un pronòstic objectiu i sense ambigüitats. Però això no és sempre sinònim de llenguatge agraït, fresc i entenedor.

El **manual d'estil** no pretén recollir ni definir tots els termes de l'àmbit de la meteorologia de manera exhaustiva, sinó fixar el marc general de desenvolupament d'una informació meteorològica, així com el vocabulari bàsic i les convencions que s'hi utilitzen, sense arribar a ser un text tancat i sense capacitat de comunicació.

BUTLLETINS METEOROLÒGICS

Per descriure l'estat del temps en un indret donat i en un moment concret del dia cal conèixer el conjunt de variables meteorològiques que el caracteritzen.

Sovint l'estat del temps presenta comportaments diferents al llarg del dia i d'un sector a un altre. Per tant, les variables meteorològiques evolucionaran en l'espai i en el temps.

En un pronòstic meteorològic es descriu l'evolució temporal i la distribució espacial de les variables d'interès.

- Estat del cel i nuvolositat
- Precipitació
- Temperatura
- Visibilitat
- Vent
- Estat de la mar

1 - Adjectivació

Cada variable meteorològica es qualifica i quantifica en funció de criteris específics definits per cadascuna d'aquestes variables.

2 - Evolució temporal

Es divideix tot el període de pronòstic en particions temporals en les quals canviï poc la variable meteorològica. Per cada interval de temps escollit es quantifica i qualifica la variable seguint els seus criteris específics d'adjectivació.

Les diferents parts del dia es mostren a l'annex I.

3 - Distribució geogràfica

Es divideix tota l'àrea de pronòstic en particions geogràfiques en les quals presenti diferències la variable meteorològica. Per cada zona geogràfica escollida es quantifica i qualifica la variable seguint els seus criteris específics d'adjectivació.

Les zones geogràfiques es mostren a l'annex II.

ESTAT DEL CEL I NUVOLOSITAT

Els conceptes de **estat del cel** i de **nuvolositat** s'utilitzen de manera indistinta, i es diferencien tan sols per petits matisos.

A ESTAT DEL CEL

Definició

Aspecte que presenta el cel per la presència o absència de nuvolositat.

Adjectivació

Les categories s'estableixen a partir dels vuitens de cel cobert per núvols:

1. Cel serè o ras: 0 vuitens de cel tapat.
2. Cel poc ennuolat: entre 1 i 2 vuitens de cel tapat.
3. Cel mig ennuolat: entre 3 i 5 vuitens de cel tapat.
4. Cel molt ennuolat: entre 6 i 7 vuitens de cel tapat.
5. Cel cobert o tapat: 8 vuitens de cel tapat.

En hores diürnes també es parla en termes de **sol** quan es considera cel serè i quan es parla d'**ambient assolellat** es considera cel poc ennuolat o cel mig ennuolat.

Una concreció més gran de l'estat del cel es porta a terme amb la descripció de la cobertura nuvolosa que s'especifica en l'apartat de nuvolositat.

B NUVOLOSITAT

Definició

Quantitat i qualitat de la cobertura de núvols que hi ha al cel.

Adjectivació

Per qualificar la nuvolositat es distingeix la quantitat i aspecte de la cobertura nuvolosa (sense especificar un conjunt tancat de categories). S'hi valoren dos aspectes:

a) Quantitat: per descriure la quantitat de núvols presents al cel s'utilitzen adjectius que ens indiquen si són nombrosos o no, com poden ser els següents:

- Escassos, dispersos, aïllats: núvols poc nombrosos.
- Abundants: núvols molt nombrosos.

b) Qualitat: aspecte o característiques dels núvols. Es distingeix:

El pis o nivell on hi ha la base dels núvols.

- Alts: se situa entre 5 i 13 km d'altitud.
- Mitjans: se situa entre 2 i 7 km d'altitud.
- Baixos: se situa per sota de 2 km d'altitud.

En els núvols baixos també s'inclouen núvols cumuliformes de gran gruix que es poden estendre en diferents pisos o nivells.

Aquests es diferencien en:

ESTAT DEL CEL I NUVOLOSITAT

- **Núvols de tempesta**, núvols de creixement vertical, núvols de desenvolupament vertical o nuclis convectius: el seu cim pot arribar a superar 13 km.
- **Núvols d'evolució diürna** i nuvolades: el seu cim pot arribar al voltant de 5 km.
També en els núvols baixos es diferencien els **estrats baixos** per referir-se a boira o núvols baixos amb la base molt propera al terra.

El gruix o espessor dels núvols.

Exemples: núvols espessos, compactes, trencats, prims, gruixuts.

L'aspecte o agrupament que presenten els núvols.

Exemples: pinzellades, teranyines, tels, capes, bandes, faixes, bancs, intervals, estrats.

Evolució temporal

A part de la descripció que es pot fer segons l'apartat 2 de variables meteorològiques, també s'utilitzen elements propis de descripció de la nuvolositat. Els més destacats són:

- Nuvolositat variable
Alternança d'estats del cel molt diferenciats.
- Intervals de núvols
Alternança d'estones de cel poc ennuvolat amb cel molt ennuvolat.
- Aclarida
Transició de cel molt ennuvolat a poc ennuvolat o serè.
- Clarianes
Extensions sense núvols en un cel mig o molt ennuvolat.

Definició

Hidrometeor consistent en la caiguda a la superfície terrestre d'aigua atmosfèrica en forma sòlida o líquida.

Adjectivació

Per qualificar la precipitació es distingeixen les característiques següents:

a) Tipus

Segons la constitució física i la mida de les partícules que precipiten es distingeix entre:

Pluja: precipitació de partícules d'aigua líquida en forma de gotes.

Plugim: precipitació de partícules d'aigua líquida en forma de gotes molt petites i properes.

Neu: precipitació de cristalls de gel reunits generalment en forma de flocs o volves.

Aiguaneu: precipitació de neu a mig fondre, o de pluja i neu barrejades.

Calabruix: precipitació de grans blancs i opacs, formats per una barreja de gel i de neu. Es trenquen quan cauen a terra.

Calamarsa: precipitació de grans de glaç arrodonits i mig transparents, inferiors a 10 mm de diàmetre.

Pedra: precipitació de grans de glaç arrodonits i mig transparents, amb un diàmetre igual o superior a 10 mm.

Pluja gelant: pluja en subfusió que quan entra en contacte amb algun objecte o amb el terra forma de manera instantània una capa de gel.

PRECIPITACIÓ

b) Intensitat

Les categories es defineixen en funció del tipus de precipitació i a partir de les quantitats de precipitació recollides en 30 minuts:

Pluja

Feble: quantitats inferiors a 3 mm en 30 minuts.

Moderada: quantitats entre 3 mm i 20 mm en 30 minuts.

Forta: quantitats superiors a 20 mm i fins a 40 mm en 30 minuts.

Torrencial: quantitats superiors a 40 mm en 30 minuts.

Neu

Feble: quantitats inferiors a 1 cm en 30 minuts.

Moderada: quantitats entre 1 i 5 cm en 30 minuts.

Forta: quantitats superiors a 5 cm en 30 minuts.

Les precipitacions segons la intensitat i durada s'anomenen:

Xàfec: quan qualsevol de les precipitacions anteriors cau de manera sobtada i intensa però en poc temps. A més sol anar relacionat amb tempesta.

Ruixat: quan qualsevol de les precipitacions anteriors cau en poca quantitat durant un període curt de temps.

c) Acumulació

Les categories d'acumulació es defineixen en funció del tipus de precipitació i a partir de les quantitats acumulades en 24 hores:

Pluja

Inapreciable (ip): menys de 0,1 mm en 24 hores.

Minsa: quantitats de fins a 5 mm en 24 hores.

Poc abundant: quantitats superiors a 5 mm i de fins a 20 mm en 24 hores.

Abundant: quantitats superiors a 20 mm i de fins a 50 mm en 24 hores.

Molt abundant: quantitats superiors a 50 mm i de fins a 100 mm en 24 hores.

Extremadament abundant: quantitats superiors a 100 mm en 24 hores.

Neu (definicions específiques per al Butlletí Meteorològic del Pirineu)

Minsa: fins a 2 cm.

Poc abundant: quantitats entre 2 i 5 cm en 24 hores.

Abundant: quantitats superiors a 5 cm i de fins a 10 cm en 24 hores.

Molt abundant: quantitats entre 10 i 40 cm en 24 hores.

Extremadament abundants: menys de 40 cm en 24 hores.

d) Altres característiques

Es parla de **tempesta** quan qualsevol de les precipitacions anteriors va acompanyada de descàrregues elèctriques.

Les **pluges de fang** s'especifiquen quan l'aigua que forma la pluja aporta fang procedent d'altres zones geogràfiques.

PRECIPITACIÓ

La **borrufa** és una precipitació de neu que s'origina en un indret i que el vent trasllada a un altre on no hi ha nuvolositat o la que hi ha és insuficient per originar-ne.

Evolució temporal

L'evolució temporal es descriu segons l'apartat 2 de variables meteorològiques i utilitzant els termes següents:

Intermitents: precipitacions que s'inicien i finalitzen diverses vegades durant el període en què s'espera precipitació.

Continuades: precipitacions que es mantindran durant gran part del període en què es preveuen.

Distribució espacial

Es descriu segons l'apartat 3 de variables meteorològiques i utilitzant termes propis de les precipitacions.

La distribució de les precipitacions dins una àrea geogràfica concreta s'indica utilitzant:

Generals: la precipitació afecta més d'un 70 % de la zona esmentada.

Extenses: la precipitació afecta entre un 30 % i un 70 % de la zona esmentada

Aïllades o locals o puntuals: la precipitació afecta més d'un 30 % de la zona esmentada. La precipitació es reparteix de manera irregular dins la zona esmentada.

Per poder definir millor la predicció de precipitació s'introdueix la probabilitat de precipitació dins una àrea geogràfica concreta:

No es descarta: probabilitat d'ocurrència inferior a 10 %.

Possible: probabilitat d'ocurrència entre 10 % i 30 %.

Probable: probabilitat d'ocurrència entre 30 % i 70 %.

Molt probable o se n'esperen: probabilitat d'ocurrència superior a 70 %.

Definició

Temperatura de l'aire mesurada a 1,5 metres d'altura damunt del sòl i dins un abric termomètric.

Adjectivació

Les temperatures s'expressen en graus Celsius.

Es podrà indicar la tendència de les temperatures respecte al dia anterior seguint els criteris següents:

Ascens o descens notable o acusat: canvis de més de 6 graus.

Ascens o descens moderat: canvis de més de 3 i fins a 6 graus.

Ascens o descens lleuger: canvis de més d'1 i fins a 3 graus.

Estable o sense canvis: canvis de fins a 1 grau.

Es podrà parlar de glaçades quan hi hagi valors iguals o inferiors a 0 graus.

Es classifiquen segons les categories següents:

Glaçades febles: valors entre 0 i -3 graus.

Glaçades moderades: valors de menys de -3 i fins a -7 graus.

Glaçades fortes: valors de menys de -7 graus.

(Són rangs per a cotes situades a altures inferiors a 1.000 metres.)

Altres termes que s'utilitzen són:

Es parla d'**inversió tèrmica** quan la temperatura puja amb l'altitud.

En temperatures superiors a 25 graus i humitat elevada es pot utilitzar el terme **índex de xafigor** per descriure la sensació tèrmica.

Especialment en pronòstics de muntanya, es pot utilitzar el terme **índex de fredor** per descriure la sensació tèrmica resultant de l'efecte refredador del vent.

Definició

Transparència de l'aire definida per la distància màxima a la qual són visibles els objectes.

Adjectivació

Les categories s'estableixen a partir d'una reducció de l'escala internacional de la visibilitat de l'aire:

Dolenta: visibilitat inferior a 1 km (boira).

Regular: visibilitat entre 1 i 10 km.

Bona: visibilitat entre 10 i 50 km.

Excel·lent: visibilitat superior a 50 km.

A part d'indicar la reducció de visibilitat, també s'indica el meteor que l'origina:

Boira: quan hi ha gotetes d'aigua en suspensió a l'aire que redueixen la visibilitat a menys d'1 km.

Boirina: quan la visibilitat és superior a 1 km però inferior a 10, i la humitat relativa de l'aire és igual o superior a 70 %.

Calitja: quan la visibilitat és superior a 1 km però inferior a 10, i la humitat relativa de l'aire és inferior a 70 %.

Definició

Moviment horitzontal de l'aire respecte a la superfície terrestre.

Adjectivació

S'especifica la força i direcció.

a) Direcció

Indica la procedència del vent.

Les categories es defineixen a partir d'una rosa dels vents de 8 direccions.

Tramuntana:	N
Gregal:	NE
Llevant:	E
Xaloc:	SE
Migjorn:	S
Llebeig o garbí:	SW (garbí per designar marinada del SW)
Ponent:	W
Mestral:	NW

Es poden emprar noms de vents locals.

De manera més genèrica parlem de vent de:

Component nord:	entre NW i NE
Component est:	entre NE i SE
Component sud:	entre SE i SW
Component oest:	entre SW i NW

També hi ha altres termes que indiquen la direcció del vent:

- **Variable:** la direcció del vent oscil·la entre direccions separades més de 90 graus.
- **Brisa:** vent de cicle diürn originat per escalfament desigual terra-mar o vall-muntanya.
- **Marinada** (diürn) - **terral** (nocturn)
- **Brisa de vall** (diürn) - **brisa de muntanya** (nocturn)

VENT

- **Torb:** ventada que aixeca la neu, de manera que la visibilitat minva sensiblement, tant en sentit vertical com horitzontal.

b) Força

Les categories del vent es defineixen a partir de velocitats mitjanes en 10 minuts:

Calma: velocitats de fins a 0,5 m/s (0 Beaufort).

Fluix: velocitats superiors a 0,5 m/s i fins a 5 m/s (0 - 3 Beaufort).

Moderat:: velocitats superiors a 5 m/s i fins a 10 m/s (4 - 5 Beaufort).

Fort:: velocitats superiors a 10 m/s i fins a 20 m/s (6 - 8 Beaufort).

Molt fort: velocitats superiors a 20 m/s i fins a 35 m/s (9 -12 Beaufort).

Extremadament fort: velocitats superiors a 35 m/s (superiors a 12 Beaufort).

Les **ratxes o cops** de vent es defineixen a partir de les velocitats instantànies i amb les categories anteriors.

Notes:

L'escala de Beaufort es defineix pel vent a la mar i a partir de velocitats d'una mitjana de 10 minuts. L'equivalència de la classificació anterior és, per tant, orientativa.

Definició

Classes i altura de les onades.

Estructura

Adjectivació

Les categories s'estableixen segons l'escala de Douglas en referència a l'altura significant de les onades.

- Mar plana: mar sense onades.
- Mar arrissada: altura de les onades inferior a 0,1 metres.
- Marejol: altura de les onades entre 0,1 i 0,5 metres.
- Maror: altura de les onades entre 0,5 i 1,25 metres.
- Forta maror: altura de les onades entre 1,25 i 2,5 metres.
- Maregassa: altura de les onades entre 2,5 i 4 metres.
- Mar brava: altura de les onades entre 4 i 6 metres.
- Mar desfeta: altura de les onades entre 6 i 9 metres.
- Mar molt alta: altura de les onades entre 9 i 14 metres.
- Mar enorme: altura de les onades superior a 14 metres.

Altres característiques de l'onatge són:

Mar de fons: onades degudes a vents llunyans o que ja han desaparegut. Sovint es distingeixen per la regularitat i període més llarg, a més de no concordar generalment amb el vent observat. La direcció de les onades s'indica a partir d'una rosa dels vents de 8 direccions.

Mar creuada: onatge procedent de diferents direccions en un mateix lloc i moment

Notes:

Les particions geogràfiques són les següents:

• *Costa Brava (entre el cap de Cervera i la punta de la Tordera):*

- *nord del cap de Creus (entre el cap de Cervera i el cap de Creus)*
- *entre el cap de Creus i el cap de Begur*
- *sud de cap de Begur (entre el cap de Begur i la punta de la Tordera)*

• *Costa Central (entre la punta de la Tordera i la desembocadura de la riera de la Bisbal):*

- *nord del delta del Llobregat (entre la punta de la Tordera i el delta del Llobregat)*
- *sud del delta del Llobregat (entre el delta del Llobregat i la desembocadura de la riera de la Bisbal)*

• *Costa Central (entre la desembocadura de la Bisbal i la desembocadura de la Sénia):*

- *nord del cap de Salou (entre la desembocadura de la riera de la Bisbal i el cap de Salou)*
- *sud del cap de Salou (entre el cap de Salou i la desembocadura de la Sénia)*

A continuació s'enumeren les diferents particions temporals del dia que s'utilitzen en la redacció d'una informació meteorològica i es detalla el període concret que comprenen per reduir ambigüitats:

	Horari d'hivern	Horari d'estiu
<i>Matinada</i>	0 hores - alba	0 hores - alba
<i>Matí</i>	alba - 13 hores	alba - 13 hores
<i>Migdia</i>	13 hores - 15 hores	13 hores - 15 hores
<i>Tarda</i>	15 hores - 19 hores	15 hores - 20 hores
<i>Vespre</i>	19 hores - 21 hores	20 hores - 22 hores
<i>Nit</i>	21 hores - 24 hores	22 hores - 24 hores

També s'utilitzen termes com els següents:

- Primera meitat del dia: temps transcorregut entre les 00 i les 12 hores.
- Segona meitat del dia: temps entre les 12 i les 24 hores.

Notes:

- *Les hores es donen en horari oficial.*
- *La definició de les diferents particions temporals s'ha intentat adaptar a la "idea popular" més que no pas a la definició precisa d'aquests termes, que no és pas exactament la mateixa que aquí s'ha donat.*

ZONES GEOGRÀFIQUES

A continuació s'enumeren les diferents zones geogràfiques que s'utilitzen en la redacció d'una informació meteorològica

Pirineu
Pirineu occidental
Pirineu oriental
Prepirineu
Prepirineu occidental
Prepirineu oriental
depressió Central
ponent
Catalunya central
serralada Transversal
litoral
litoral nord
litoral central
litoral sud
serralada Litoral
prelitoral
prelitoral nord
prelitoral central
prelitoral sud
serralada Prelitoral
massís dels Ports

comarques del nord-est (el Ripollès, la Garrotxa, l'Alt Empordà, el Pla de l'Estany, Osona, el Gironès, el Baix Empordà, la Selva, el Vallès Oriental i el Maresme)

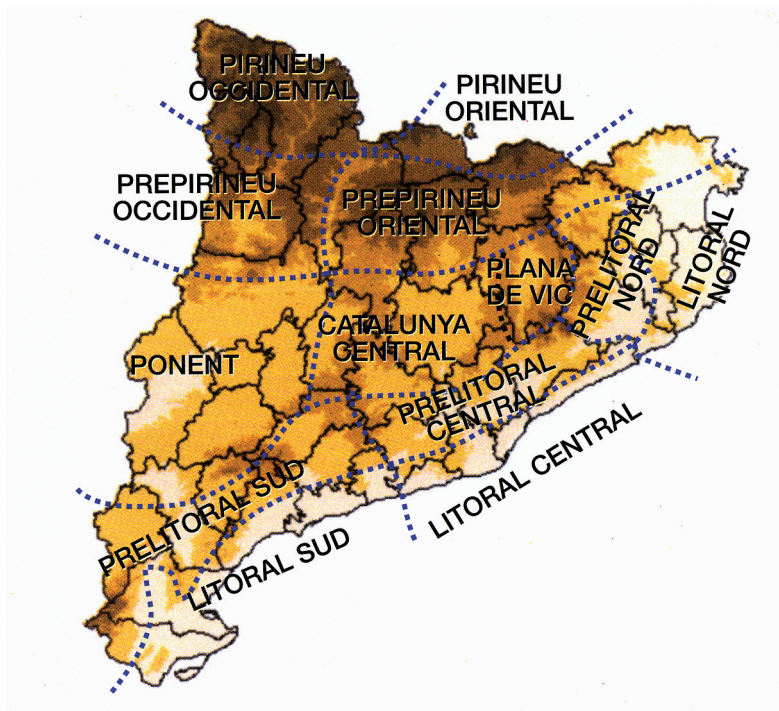
comarques del nord-oest (la Vall d'Aran, el Pallars Sobirà, l'Alt Urgell, la Cerdanya, l'Alta Ribagorça, el Pallars Jussà, el Solsonès, el Berguedà i la Noguera)

comarques del terç sud (la Terra Alta, la Ribera d'Ebre, el Priorat, el Baix Camp, el Tarragonès, el Baix Ebre i el Montsià)

vessant nord del Pirineu (el sector nord de les comarques del Pallars Sobirà i de l'Alta Ribagorça i la Vall d'Aran).

ZONES GEOGRÀFIQUES

Servei Meteorològic
de Catalunya

Generalitat de Catalunya
**Departament de Medi Ambient
i Habitatge**

Berlín, 38-46 4t · 08029 Barcelona
<http://www.meteo.cat>